

માતૃ સેવા.

અમે તો હિન્દના યુવક, *લડીશું હિન્દના માટે;
અમે તો હિન્દના બાળક, મરીશું માતને માટે.
નથી ડરતા નથા કરતા, અમે તો બનની પરવા;
અમોને ડર નથી કોનો, અમે જન્મ્યા છીએ મરવા.
અમે આ યજ્ઞ આરંભ્યો, ગીતાના મંત્રને ગાઈશું;
અમારા ગાંધીજી હોતા, બલીદાનો અમે થઈશું.
અમે તો હિન્દના પુત્રો, જઈ વસવા સ્મશાનો છે;
થયો અવતાર સ્વદેશી આ, હવે તો હોબ શાનો છે.
હવે આ હિન્દને કાળે, અમે હોળી લગાડીશું;
અને તે માંદી હોમાઈ, અજ્ઞા જવાળા જગાડીશું.
મહાભારત મચાવીશું, અમારા હિન્દને કાળે;
સમર્પણ દેહતો કરશું, અમારા ધર્મને કાળે.
અમે બદલો નથી ચાહતા, બનીશું ભોગ સૌ માટે;
અમે તો ભોગના શોખી, અમારો ભોગ ન્યારો છે.
અમે તો કર્મ યોગીઓ, નથી ફળની કશી પરવા;
તૃપાતો માતૃ સેવાની, અમે તૈયાર રહ્યો ચઢવા.

~~~~~

*અસહકારથી.

આવૃત્તી ૮ મુલ પ્રત ૩૪૦૦૦ ચોત્રીસ હજાર.

કીંમત રૂ. ૦-૧-૦

શ્રીયગદત સગર
નિવેશી કાપડ

90390

અમે સત્યાગ્રહી ચેલા.

(લેખક-કલ્યાણજી વિકુલભાઈ મહેતા-સુરત.)

બન્યા ગાંધી ગુરૂજીના, અમે સત્યાગ્રહી ચેલા;
 અમારી ટેક જાળવવા, મરી જવા થયા ઘેલા.
 દીધો છે મંત્ર ગાંધીએ, સહીને જીતવું મરવું;
 સહીને દુઃખથી તરવું, ન દુઃખોથી કદી ડરવું.
 નથી કે દ્રેષ અંતરમાં, નથી ઘા મારવો સામે;
 સહીને જીતવાનો છે, અમારો ન્યાયના દાવો.
 ન કરવું હાજી હા કદીયે, વચ્ચું જો અંતરે બીજું;
 ભલે શિર જાય તોયે શું ? અમારે સત્ય તે કહેવું.
 ભલે જાજીરથી જકડે, વતન છો ખાલસા મુકે;
 જીવન અપમાનની ઝડીયો, ભલે અમ શરપર વચ્ચે.
 અમે ના દાસ લક્ષ્મીના, અમારી દાસી એ રહેશે;
 અમારા માનને માટે, ખુવારી છો બધી થારો.
 તપાવે યા ડુખાવે કે, અમેને ભઠ્ઠીમાં બાળે;
 અમારે જીવવું મરવું, હવે ગાંધીજીના હાથે.
 શુરો સેનાપતિ ગાંધી, અમારો સત્યનો કિલ્લો;
 અટજ શ્રદ્ધા અમારી છે, તુટે ના તોપથી તુટ્યો.
 જગતનાં આમુરી શત્રો, થશે જીતાં પડી હેઠાં;
 છુટ્યાં જ્યાં સત્યનાં બાણો, અમારા રામનાં છાંડ્યાં.
 ઘરા આખી ધૂળ જશે, સુણી સત્યાગ્રહી ટંકાર;
 દત્તરશે દેવ સ્વર્ગેથી, લઈને હાથમાં જયમાળ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૩૬૦ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ રાષ્ટ્રીય ગીત સંગ્રહ

વિષય ૬-૧૨૧

વંદેમાતરમ્ શ્લોક.

શુદ્ધ સુંદર અતિ મનોહર મંત્ર વંદેમાતરમ્ ;
 મૃદુલ સુખકર દુખહારી મંત્ર વંદેમાતરમ્ .
 મંત્ર યહ હે તંત્ર યહ હે જંત્ર વંદેમાતરમ્ ;
 ત્રિવિદ્યાયક બુદ્ધિદાયક એક વંદેમાતરમ્ .
 ઓજમય બલ કાન્તિમય સુખ શાન્તિ વંદેમાતરમ્ ;
 મતિ પ્રદાયક અતિ સહાયક મંત્ર વંદેમાતરમ્ .
 હરધડી હરખાર હો હરનામ વંદેમાતરમ્ ;
 હરદમ હમેશાં બોલીએ ગુરુમંત્ર વંદેમાતરમ્ .
 જપીએ નિરંતર શુદ્ધ મનસે મંત્ર વંદેમાતરમ્ ;
 સોતે સમય ખાતે સમય કલગાન વંદેમાતરમ્ .
 આઠો પ્રહર દીલમેં રહે મૃદુતાન વંદેમાતરમ્ ;
 મુખસે હૃદયસે રાતદીન હો જાપ વંદેમાતરમ્ .
 તેગસે શિરભી કટે બુઝો ન વંદેમાતરમ્ ;
 રહોંતકી ઘડીઆં ગુંજાદો નાદ વંદેમાતરમ્ .
 જેલમાં હો તે જપો શુભ જાપ વંદેમાતરમ્ ;
 બેડીયાં જંકાર દે સુભ તાન વંદેમાતરમ્ ,
 વિર ગોલી તોપકી હૈ આડ વંદેમાતરમ્ ;
 તેગ ખરછી કે લીયે હૈ ઢાલ વંદેમાતરમ્ ;
 કર્ણકા દદ કવચ હૈ એક શબ્દ વંદેમાતરમ્ ;
 વિશ્વ વિજયી શત્રુ વિજયી મંત્ર વંદેમાતરમ્ .

(નાગપુર કોંગ્રેસ.)

ભારત હમારા દેશ હૈ, હિત ઉસકા નિશ્ચય ચાહે'ગે;
 જિસકે હિતકે કારણે, હમ કુછ ન કુછ કર જાયે'ગે.
 ભારત અમારી માતૃભૂમી, ઉસકા ઋણ હમપર હૈ બહુત;
 જિસકે મીટાને કે લીયે, હમ કુછ ન કુછ કર જાયે'ગે.
 ભારત કે દુખપ્રદ અવનતિપર, કયોં ન અશ્રુ બહાવે'ગે;
 જીનકે હટાનેકે લીયે હમ કુછ ન કુછ કર જાયે'ગે.
 ધર્મવિદ્યા ઔર ધનસે, ઉન્નતિ ભારતકી હોવે;
 જિસ ઉન્નતિ કે માર્ગમેં હમ કુછ ન કુછ કર જાયે'ગે.
 સંસાર કે ઉદ્ધાર હેતુ, કૃષ્ણ જન્મે જેલમાં;
 તોફિર ભલા હમ કયોં કરે'ગે કુછ ન કુછ કર જાયે'ગે.
 ચાહે કિતને કષ્ટ હમકો, ક્યાં ન હો ઉસકે તિયે,
 સબ સહે'ગે મર મિટે'ગે, કુછ ન કુછ કર જાયે'ગે.
 (મુખ્ય કાંત્રિસ.)

(સ્વરાજ્ય નાદ.)

જય જય હિન્દ અમારો દેશ,
 સ્વીકારો એજ જીવન આદેશ—જય.
 પ્રણય મંત્ર એ વેદ સુત્ર એ દેવ તણો સન્દેશ,
 ગેબી ઘોષથી ગગન ગજવો જય જય સ્વદેશ—જય.
 નમન અમ ભારત ચરણે આજ,
 હમારું પુન્યવંતુ એ સ્વરાજ્ય—નમન.
 હૃદય તંતુ મુંઝી આત્મ વિજ્ઞાનાં, માન સુધાવો આજ;
 લલીત કઠંથી મુગ્ધ મંત્ર એ, જપો સ્વરાજ્ય સ્વરાજ્ય.—જય.
 (રથનાથ.)

હમો સહુ ભારતનાં સંતાન.

રાગ (સૌનું કરો કલ્યાણ હયાળુ પ્રભુ સૌનું કરો કલ્યાણ)

ભારતનાં સંતાન હમો સહુ ભારતનાં સંતાન....(૨)

ગાંધી કીચલુ અત્રી બીરાદરો. (૨)

લાલ પાલ ગુણુ ખાણુ-હમો.

મશહુર બાનુ મિસ્રીસ સરોજની (૨)

નીડર રત્ન સમાન-હમો.

શ્રીમતી દેવી સહા બીરાજો. (૨)

અસહકારમાં આગેવાન-હમો.

છે નસે નસમાં લાર્યુ હમારું (૨)

ભારત ગૌરવ માન-હમો.

ભારતનો ભાગ્યોદય કરવા. (૨)

તન મન ધન કુરબાન-હમો.

શીખ અને ગુરખા ખ્રીસ્તી પાઠખી. (૨)

મરાઠા મુસલમાન-હમો.

પાઠ નીરંતર ઐક્યનો ભાષીશં. (૨)

કરી બંધુ રસપાન.-હમો.

ગાંધી ગુરૂ ગણી શીશુલુ લલચું. (૨)

કરવા ઉદય હિંદુસ્તાન-હમો.

અસહકારનું સત્ય શરણુ થી. (૨)

લીપાવીશું હિંદુસ્તાન-હમો.

[ચોક્કસ જુદાલાલ.]

હવે મને હિન્દ છે વહાલો.

રાગ-(જમાનો તો બદલાયોરે.)

પાયો મહારા ગુરુજીએ ખ્યાલોરે,
હવે મને હિન્દ છે વહાલોરે.

દૈવતહર કેળવણીએ કીધા, તન મન ધનથી ખુવાર;
માન-માનનું ભાન નહિ; બન્યા મુરખના સરદાર,
કર્યો વધુ ડાઘ જે કાળોરે-પાયો.

કોર્ટ-રજી ખેલે શૂર વકીલો, જીભ તીખી તલવાર;
જીતે કે હારે ન નહાવું નીચોવવું, પહેલાં ભરે ઘરખાર,
ગુલામીની ગુંથે છે જાળોરે-પાયો.

ઘંટીનું પટ્ટીયું ગળે લટકાવીને ભુખે ખાલી કર્યું પેટ;
મેંમાં માર્યો સુધારાના લાડુનો, ડુચો ન ઉતરે હેઠ,
ધર્તીંગ એ ધારાનું ટાળોરે-પાયો.

સત્યનું શબ્દ ને શીજનું અક્ષર, શાન્તિ સમી સજી ઢાલ;
આપ બળે ઝુઝી મરવું કે તરવું, આજ કોણે દીઠી કાલ,
ખોટા બધા અન્ય છે ખ્યાલોરે-પાયો.

શોકત, મહમદ, ગાંધીને કીચલું, સ્વાર્થ કર્યો બલીદાન;
હિન્દ તણા અણમુલ હીરા એ. મંત્ર કહે બળવાન,
આહુતિ સર્વસ્વની આલોરે;

પડો પણ પાછા ન ચાલોરે-પાયો. [જીગર]

જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.

રાગ--(ઝર ગયાં ને વેર ગયાં વળી કાળો કેર ગયા કરનાર).
હર હર હર મહાદેવ પુકારો, અહાહુ અકબર રહેમાન;
હિન્દુ મોસલીમ એક થઈને, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
આ ભુમી આપણી દેશ આપણો, એ પર જાન કરો કુરબાન;
ત્રીસકોટી ભારતનાં તનુજો, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
એક કુટુંબી ભાઈ આપણે, માતા ભારતનાં સંતાન;
હિન્દુ પારસી મુસલમાની સૌ, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
મંદિરને મસ્જિદ બન્ને છે, ઇશ્વર કેરાં ઉંચાં ધામ;
ભાઈ ભાઈમાં ભેદ ન હોયે, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
એક નેકને એક ટેકશી, કરો એકતા કેરું પાન;
રગ રગમાં સત્યાગ્રહ રેડી, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
ધમ ધમ ધમ ધમ ધરા ધૂળવો, ફરકાવો ઉંચાં નિશાન;
સ્વરાજ્યના ડંકા ગગડાવી, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
દેવી યુદ્ધના શાન્ત સૈનિકો સ્થુળ બળતું હરવા અભિમાન;
સ્વાર્પણ કેરાં શસ્ત્ર સજીને, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
તલવારો બંદુક બાલાથી, ઉંચાં છે આત્માનાં સ્થાન;
શરીર પડે પણ એતો અમ્મર, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
વિજય માળ લઈ સ્વર્ગસુંદરી, તત્પર છે કરવા સન્માન;
માતૃ વેદીમાં પ્રાણ અર્પીને, જય જય બોલો હિન્દુસ્તાન.
(લેખક:-ચંદુલાલ નંદલાલ ઢસાઈ-નડીઆદ.)

ખીલાફતકે લીએ દુઆ.

ઇલાહી બરોસા તેરા હર ઘડી હે,
 મુસલમાન પર એક મુસ્કીલ પડી હે-ઇલાહી.
 તુ મુસ્કીલકો હલકર તેરી સાંખડી હે,
 નસાફકી ફાળે ને સામી ખડી હે-ઇલાહી,
 એ ખ્યાલ ઉનકે દીલમેં લોહોગા સખો રોજ,
 કે સુલતાનકા મુમલીક ખડા હે.-ઇલાહી.
 હસે ખેંચ લેવેંગે ને મીલકે ખાહમ,
 એ સેતાનકે દીલમેં આકર અડી હે-ઇલાહી.
 મગર ચે નહિ જાનતે વો ખુદાયા,
 કે ઇમદાદ ઇનકો ખુદાકી ખડી હે-ઇલાહી.
 મુસલમાન આપસમેં તુમ એક હો જાવ,
 ખુદા પ્રીરતો ઇમદાદ પર હરઘડી હે-ઇલાહી.
 મુસલમાન મિલકર ને કરતે ફુવાયે,
 ફુવા ઉનકી સમશીરસે ખડી હે-ઇલાહી.
 જલે દીલ ને મીલકર કરતે ફુવાયે,
 વો આહે નહી ખલકે તોફે ખડી હે-ઇલાહી.
 મુસલમાનકા ને ચાહતે ખુરાહે,
 મુખ પર ઇનકે ને લાનત પડી હે-ઇલાહી.
 અબ આગે ન કર સકતે કુમ ઔર કમતર,
 ખુદા ઇનકો ટાલે મુસીબત ખડી હે-ઇલાહી.

(મોલવી અબદુલ્લા.)

ખાદી-દેશની આખાદી.

- ખમ્બી મોહને ખંસી, જણાવ્યો પાઠ ખાદીનો; ૧
 સુતેલું હિન્દ જગાડીને, સુણાવ્યો મંત્ર ખાદીનો.
- નીહાળી માત્ર પરદેશી, બન્યો તો દેશ દીવાનો; ૨
 કરી જાહ એ માંધીએ, કર્યો ગુલતાન ખાદીમાં.
- ફસાઈ મોહના ફાંસે, બધો આ દેશ ચુસાયો; ૩
 દયાએ મોહને લાવી, બતાવ્યો માર્ગ ખાદીનો.
- જીવો સ્વરાજ્ય ખેંચાતુ, સુતરના તાંતણે આવે; ૪
 સુધરવા હિન્દનું લાવી, સ્વીકારો વસ્ત્ર ખાદીનાં.
- ગઈ ફેશન ભુલી જાયો, ખીલવવા દેશની સિદ્ધિ; ૫
 સપુત સંતાન ભારતના, કરો ઉદ્ધાર ખાદીનો.
- થતો ખરખાદ ના પૈસો, બધો આ દેશમાં રહેતો; ૬
 હજારો રંઠ કુટુંબો, કરે એશાન ખાદીનો.
- રીસાઈ ગઈ અધી લક્ષ્મી, કુસંખી હિંદ જાણીને; ૭
 મનાવા લક્ષ્મી દેવીને, ધર્યો પોશાક ખાદીનો.
- ઘણો ફડો ઘણો સાંધો, ટકાઉને ઘણો સાદો; ૮
 બહાલા હિન્દને સારૂ, ભલો પોશાક ખાદીનો.
- ઘરોઘર રેંટીઆ દેખી, વિદેશી મીલવાળાનાં; ૯
 જળે છે હાયા હા હૈયાં, પહેરે હિંદ હવે ખાદી.
- વિદેશી માલ પહરીને, કરેલાં પાપ ધોવાને; ૧૦
 હવે ખસ્તાયલા હિન્દે, સ્વીકાર્યો વેશ ખાદીનો.
- હશે જ્યાં પૂજ્ય એ ખાદી, ત્યાં ત્યાં પુણ્ય આખાદી; ૧૧
 જહાં એ દેશદુષ્ટ આઠો, સ્વીકારો વેષ ખાદીનો.

ખિલાફતપે-મોહબત.

ખીલાફતપે જા' કો ફીદા કર રહે હય,
 જો હુકમે ખુદાહે અદા કર રહે હય;
 જો સરખી કટે તો ખીલાફત પે અપના,
 ચેહી હમ તો હુકસે દુઆ કર રહે હય. ૧
 નખીજ ખખર લો હમારી કે અબતો,
 ચે અલીમ ખહોતહી જફા કર રહે હય;
 ફીયા હમકો તીરે સીતમકા નીશાના,
 ચે કયા ખુબ વાયદા વફા કર રહે હય; ૨
 દીએ રંગ ફટ ઐર સરખી કટાયે,
 ઐર ઇસચેલી હમ પર જફા કર રહે હય;
 કોઇ હમસે પુછો તો હમ સાફ કહે' દે,
 ખીલાફતપે દીલકો ફીદા કર રહે હય. ૩
 અજીઝ અપને કટવાયે હમને મગર વોહ,
 વફાકે ઇવજમે જફા કર રહે હય;
 ખતાઈગે હમ તુમકો આઈદા વોહ દીન,
 અલી કયા ખતાયે'ગે કે કયા કર રહે હય. ૪
 દીખાદે'ગે એક રોજ ઇસકા નતીજ,
 અલી હમતો આહો ખુકા કર રહે હય;
 કે રૈયત નવાઝી કયસી હે યારો,
 કે દર પરદા હમસે દગા કર રહે હય. ૫
 ખખર લો ખુદારાહ મદીને કે વાલી,

કે ઉમ્મત પે કયા કયા જફા કર રહે હય;
 રહે તક કયામત ખીલાફત સલામત,
 યે બંદે ખુદાસે દુઆ કર રહે હય. ૬
 ખીલાફતકા હો ખોલખાલા નઝીર અબ,
 ખુદાસે ચેહી ઇલતીબ કર રહે હય;
 ખીલાફતપે બાં કો પ્રીદા કર રહે હય,
 જો હુકમે ખુદાહે અદા કર રહે. ૭

મહાત્માજીનું પ્રિય ભજન.

વૈષ્ણવ જન તો તેને કહીએ જે પીડ પરાધ બાણેરે,
 પર દુઃખે ઉપકાર કરે ને મન અભીમાન ન આણેરે.—વૈષ્ણવ.
 સકળ લોકમાં સહુને વંદે નિંદા ન કરે કેનીરે,
 વાચ^૧ કાચ^૨ મન નિશ્ચલ રાખેતો ધન્ય જનની તહેનીરે—વૈષ્ણવ.
 સમદષ્ટિને તૃષ્ણા^૩ ત્યાગી પરસ્ત્રી જેને માતરે,
 જીવ્યા થકી અસત્ય ન બોલે પર ધન ન ધરે હાથરે.—વૈષ્ણવ.
 મોહ માયા વ્યાપે નહિ તેને દ્રઢ વૈરાગ્ય જેના મનમાંરે,
 રામ નામ શું તાળીરે લાગી સકળ તીરથ તેના તનમાંરે.—વૈરાગ્ય.
 ધન લોભીને કપટ રહિત છે કામ ક્રોધ નિવાર્યારે,
 બાણે નરસૈયો તહેનું ઘરશન કરતાં કુળ ઇકોતેર તાર્યારે.—વૈરાગ્ય.
 [ભક્ત નરસિંહ]

જન્મ ભૂમિનું જય મંગળ.

- જય મંગળ પ્રિય જન્મ ભૂમિનું ગજાવીએ:-
 ભગીરથ સમ વીરલ વીર. ભારતી સુલટ સુધીર,
 ભર સમુદ્રને હિમાલયે ઉઠાળીએ- જય.
 જનની અંક કુટીએ, ઝનુની રંગ ઝીલીએ;
 આત્મબળ-ઊજાસથી બધું ઉઠાળીએ- જય.
 સત્ય અર્થ સજ્જ થાઓ વિજયન્વાવટો ઉડાવો;
 વીર ધર્મથી ધરા સદા ધુમ્મવીએ- જય.
 સત્યથી સચવાય સ્વત્વ, સમજીએ થર્મ પ્રવૃત્ત;
 શુભીએ ઝગુમી જંગ તો મયાવીએ- જય.
 શુભળ ફેાડી ફેાડીએ, ઉંડી જડો ઊખેડીએ;
 દોરને દમામ દેશનો જમાવીએ- જય.
 સ્થિતિ સમય સ્વીકારીએ, પ્રવૃત્તિ યજ્ઞ ચોળીએ;
 જાતને સ્વદેશ કાજ કાં ન હોમીએ- જય.
 માત દીન દુભાય છે, સપુત ખીડા પીછાનીએ;
 દુધ દીપાવીએ, ઉમંગને વધાવીએ- જય.
 દેશ સેવના સ્વધર્મ, અન્ય ન કર્તવ્ય કર્મ;
 આત્મભાવથી બધું પ્રભુમય પિછાનીએ-[હસિત] જય.

મુંબાઈની શેઠાણી-ભાગ ૨ નો તૈયાર છે. રમુદ
 વાતા. કીમત દરેક ભાગને
 એક આનો.

સ્વરાજ્યની ચાવી.

- ધરોધર રેંટીઆ રાખો, કહે છે મહાત્મા મધી;
સુતરને તાંતણે લઇશું, વીરા સ્વરાજ્યની સિદ્ધિ— ૧
- નથી લડવું નથી મરવું, નથી કાંઈ મારવા જાવું;
જીવજી એ ખાદી પહેરીને, અસહકારી હવે બનવું— ૨
- જીભાળ્યા રેંટીઆ લાઈઓ, જામ્યો પ્રીટનનો પાથો;
જીભામી દુર કરવાને, પુનઃ એ રેંટીઓ આળ્યો— ૩
- સુદર્શન ચક્રના જેવો, વિજયના નાદ કરનારો;
સકળ સિદ્ધિ એ દેનારો, રૂપાળો રેંટીઓ મ્હારો— ૪
- શું એનો સ્વર છે મીઠો, રૂડું અંગી માનારો;
મહાત્માને ઘણો વહાલો, મુખી સ્વદેશ કરનારો— ૫
- કરો સહુ પાઠને પૂજા, અમારો રેંટીઓ રાજ;
સજીવન રેંટીઓ કરતાં, વાગ્યાં સ્વરાજ્યનાં વાજાં— ૬
- દયાળુ રેંટીઓ મ્હારો ઘણાનાં પેટ ભરનારો;
જગતમાં છે નહિ આવો, અમુલ્ય દાન દેનારો— ૭
- અમારા દેશનું ગૌરવ, સદા છે રેંટીઆ માંડી;
વિસાયા રેંટીઆ જ્યારે, ભરાણી ફેશનો આંડી— ૮
- ડરાવે દેવને દાનવ, એવો છે રેંટીઓ શુરો;
વધારે દેશનું ગૌરવ, સગુણી રેંટીઓ રૂઠો— ૯
- હીરો કહે હાથ ભેરીને, પધારો રેંટીઆ બાપુ;
તમારી સેવને ખાતર, કહે તા પ્રાણને આપુ— ૧૦
- (હીરાલાલ)

બાળ યાચના.

(રાગ-અમ્મા મુઝે અચ્છીસી ટોપી દીલાદે.)

મા મને ખાદીની ટોપી અપાવો;
 ખાદીની ટોપી અપાવો—મા મને.
 ખાદીનું પહેરણું, ખાદીની ઘોતલી;
 ખાદીની ઠંઠા પહેરાવો—મા મને.
 ખાદીનું ઢંઢતર ખાદીના જોડા;
 ખાદીથી સુંદર બનાવો.

(હા-બાપુ-હા)—મા મને.

બાપુ ગાંધીજીની દેશી નિશાળમાં;
 સ્વદેશી લઘુતર ભણાવો—મા મને.
 પ્રીતે પ્રશુભનાં ભજનો ગાતાં;
 રેંટીઓ ફોડા ઠંતાવો.

(હા-ભાઈ-હા)—મા મને.

સ્વરાજ્ય લેશું સુતરને તાંતણે;
 ખાદીનો મઢીમા ગવાયો.

(હા-બેટા-હા)—મા મને.

(દોલતરાય સુંદરજી દવે-મુ'બઈ.)

વીર જાગો જાગોરે.

(રાગ-અમાય ત્રિનાલ.)

વીર ! જાગો જાગોરે.

હિન્દ રડત દુઃખથી હાય, હૃદય તમ શું નવ ચિરાય ?
 માત રૂદન કયમ અમાય,—મુજન જાગો જાગોરે.
 કાન્ત વદન ઠરમયું હાય,—અબલ બનેલ ધુજત પાય;
 ઠમર કઠીન નવ રખાય,—શો સજેલ વાગોરે,

છિન્ન ભિન્ન શી જણાય, અનુપમ માત હિંદ હાય !
 રાત દિન ક્ષીણ થાય, તદપિ શું ન ઢાઝોરે
 રિખત માત કયમ ઉઘાય,—ભગ્ય મનન કરી સદાય,
 અધમ દ્રેષ પટકી પાય, હિન્દુ સૌખ્ય સાધોરે.
 રમ્ય દિવ્ય લ્યો ઉપાય, યત્નમાં હો જીવ જાય;
 હામ તો પ્રભુજી સહાય,—વીર જાગો જાગોરે.
 (વસંતવિનોદી.)

માતૃભૂમિની વંદના.

ઐ માતૃ ભુમિ તેરે ચરણોમેં શિર નમાઉં;
 મેં ભક્તિ ભેટ આપની, તેરી શરણમેં લાઉં—ઐ.
 માથે પે તું હો અંદન, છાતી પે તું હો માલા;
 જીભડા પે ગીત તું હો, મેં તેરા નામ ગાઉં—ઐ.
 જિસસે સપુત ઉપજે, શ્રી રામકૃષ્ણ જોસે;
 ઉસ તેરી ધુલીકો મેં નીજ શીષ પે ચઢાઉ—ઐ.
 માની સમુદ્ર જીસકી, ધુલીકા પાન કરકે;
 કરતા હૈ માન તેરે ઉશ ગૈરકો મનાઉ—ઐ.
 વ દેશ માનવાલે ચઢકર ઉતર ગયે સખ;
 ગોરે રહે ન કાલે તુઝકો હી એક પાઉ—ઐ.
 સેવામેં તેરી સારે ભેદોકો જીવ જાઉ;
 વહ પુણ્ય નામ તેરા પ્રતિદિન સુનું સુનાઉ—ઐ.
 તેરેહી કામ આઉ, તેરાહી મંત્ર આઉ;
 મન ઐર દેહ તુઝપર અલિદાનમેં ચઢાઉ—ઐ.

તમારા દેશને માટે.

કશું ના થઈ શકે અમથી, અરે ઝો ઝોમ વદનારા;

જરાતો લાગણી રાખો, તમારા દેશને માટે.

ન-ભીડતા બતાવી દો, યયા કાં મસ્ત ને ઝેદી;

જરા તો આંખ ઉઘાડો, તમારા દેશને માટે.

પડ્યા જે કારમા ધા તે, મુંગે મોંઢે સહન કરતાં;

બહુ ઉધ્યા હવે બગો, તમારા દેશને માટે.

બલે હો પારસી હિન્દુ, અગર હો જે મુસલમાનો;

ધરો સમભાવના હેઠે, તમારા દેશને માટે.

કરો જે કંઈ બને તે તે વિસારી દેખને ધર્વાં;

જલ્લ હો દંભ મગફળી, તમારા દેશને માટે.

ધરોના ભાવના ઠેઠી, તવંગર યા ગરીબીની;

સમયો તન મન બનને, સદાના દેશને માટે.

મણે ના તાપને ઠંઠી, રૂતુ વર્ષા નહી બાણે;

શીખી લો-પાઠ સ્વાર્થણનો, તમારા દેશને માટે.

જુમિને આસ્થાનેને, ધૃજાળી હાકથી દેતા;

ગયા વીર નર તે તો, સદાના દેશને માટે.

મુખોને દેહના બોમે, કરી તે દેશની સેવા;

મયા જે જે બધા હીરા, સદા દેશને માટે.

જમારી જાતને માટે, તમારા જાતને માટે;

સદા સર્વસ્વ આપી દો, તમારા દેશને માટે,

(અરજી.)

